
Výroční zpráva za rok 2023

Městská knihovna Jihlava,
příspěvková organizace
Hluboká 109/1, 586 01 Jihlava
IČO: 00090719

V Jihlavě dne 20. 2. 2024

Zpracovala dne 20. 2. 2024: Mgr. Marie Blažková

Obsah

1	Městská knihovna v roce 2023.....	4
1.1	Úvod	4
1.2	Knihovní fond	4
1.3	Kulturně výchovná a vzdělávací nabídka	6
1.4	Informace, online služby	9
1.5	Regionální služby	10
1.6	Statistické údaje	12
1.7	Průměrný roční přepočtený počet zaměstnanců.....	14
2	Dotace a příspěvky, jejich výše a použití	14

1 Městská knihovna v roce 2023

1.1 Úvod

Městská knihovna Jihlava oslavila v roce 2023 dvacáté výročí svého působení v budově někdejšího jezuitského gymnázia v Hluboké 1. Konzervativní pojetí knihovního prostoru profiluje knihovnu jako tradiční instituci. Knihovna působí nejen jako místo, které poskytuje přístup ke vzdělání, ale zároveň představuje bezpečný prostor, ve kterém mohou její uživatelé bez obav trávit volný čas. Knihovna je prostorem pro četbu, jsou zde k dispozici informační zdroje a funguje jako komunitní centrum pro setkávání občanů a neziskových organizací. Knihovna poskytuje své služby také zdravotně a sociálně znevýhodněným občanům.

Mimo centrální budovu spravuje Městská knihovna svoje tři pobočky – Bedřichov, Březinova a Horní Kosov. Čtenářské registrace jsou platné napříč knihovními budovami. Od listopadu 2023 platí registrace z dospělého oddělení také na oddělení dětském (ne naopak). Hlavní budova, pobočky Horní Kosov a Březinova jsou bezbariérové.

Knihovna využívá od roku 2018 webový knihovní software Tritius. V návaznosti na tento informační systém a v souvislosti s modernizací provozu zahájila v roce 2022 činnosti spojené s implementací technologie RFID, a to realizací prvních dvou fází projektu s příspěvím dotačního programu MK ČR VISK 3. To představovalo označení (čipování) více než 60 000 svazků literatury pro dospělé čtenáře v hlavní budově, nákup RFID brány a RFID čtečky. V roce 2023 se tedy pracovalo na čipování beletrie v oddělení pro dospělé a do výpůjční haly se instalovalo samoobslužné výpůjční zařízení, selfcheck.

1.2 Knihovní fond

Základ činnosti knihovny tradičně spočíval v doplňování, zpracování, ukládání a zpřístupňování knihovního fondu tak, aby byl všestranně využíván všemi kategoriemi čtenářů. Celkem bylo zpracováno **7 938** svazků nových knih, z toho **6 355** do kmenového fondu knihovny a **1 583** do výměnného fondu.

Kromě knih bylo evidováno **695** nových svazků ostatních dokumentů – z toho **211** audio dokumentů, **266** zvukových knih, **12** elektronických dokumentů, **2** hudebnin, **32** deskových her a **156** brožur a **16** ostatních dokumentů (přílohy a komplety periodik).

Knihovna odebírá celkem **266** titulů periodik. Nabídka je průběžně obměňována a doplňována podle aktuálních požadavků personálu a uživatelů knihovny. Četba periodik je celosvětově na ústupu, často se považuje za již přežitě médium. Je tedy zajímavé, že počty výpůjček periodik v roce 2023 paradoxně narostly (44322 v roce 2022, 47 281 v roce 2023).

V hlavní budově i na pobočkách je třeba knihovní fond průběžně aktualizovat. Byly vyřazeny opotřebované, obsahově zastaralé tituly a multiplikáty. Celkem bylo z fondu vyřazeno **13 953** knihovních jednotek, z toho **13 267** knih a **686** ostatních dokumentů. Vyřazené knihy nabízíme ve shodě s nabídkovou povinností, stanovenou knihovním zákonem, ostatním knihovnám. Zbylé darujeme do knihovnického trolejbusu, knihobudky nebo je necháváme k rozebrání našim čtenářům.

Podle plánu revizí byla provedena **revize knihovního fondu** na pobočce Horní Kosov. Celkem bylo zrevidováno **8 578** svazků. Nedohledalo se pouhých 36 svazků.

V **akvizici zvukových knih** se pokračovalo využíváním přímého vstupu do digitální knihovny KTM prostřednictvím webových stránek Knihovny a tiskárny pro nevidomé K. E. Macana, a tak stahováním souborů knihovna pořizovala kopie zvukových knih ve formátu MP3. Tím se zrychlilo a zlevnilo pořizování nosičů určených nevidomým a těžce zrakově postiženým uživatelům.

Městská knihovna Jihlava spolupracuje na vytváření databáze Souborného katalogu ČR. Souborný katalog stáhl za rok 2023 **4025** záznamů z naší knihovny. Rovněž jsme zapojeni do sdílené Databáze národních autorit. V roce 2023 jsme odsud stáhli **536** záznamů a **11** odeslali. Sdílení záznamů mezi knihovnami využíváme i při samotné katalogizaci dokumentů. V roce 2023 bylo staženo **3185** záznamů prostřednictvím Souborného katalogu ČR a **1 542** záznamů z Národní knihovny ČR. Od roku 2022 přispíváme do databáze Knihovny.cz. Dosud je však využíván spíše profesionály. Předtím, než tuto databázi začneme propagovat čtenářské veřejnosti, je třeba lépe nastavit a upravit data. V rámci Kraje Vysočina budujeme Digitální knihovnu Vysočiny. Necháváme digitalizovat jedinečné regionální publikace. Ty jsou pak přístupné čtenářům, v závislosti na autorském zákonu buď z prostředí knihovny, nebo odkudkoliv.

V roce 2023 jsme vytvořili nový návrh designu webových stránek knihovny a nechali je zhotovit firmou Webrex. Stránky jsou nyní moderní a přehledné jak uživatelsky, tak administrátorsky.

Městská knihovna Jihlava je zapojena do dotačního programu Česká knihovna a Cizojazyčná knihovna. V roce 2023 byl náš knihovní fond rozšířen o 16 knih českých autorů a o 20 knih cizojazyčné literatury.

1.3 Kulturně výchovná a vzdělávací nabídka

Pestrá nabídka kulturních a vzdělávacích akcí tvoří obvykle nedílnou součást aktivit knihovny. Kromě pokračování v dlouhodobě dobře fungující spolupráci s mateřskými a základními školami je jejím cílem rozšířit kulturní a vzdělávací program ve městě, přispět k pozitivnímu a smysluplnému využívání volného času a k rozvoji celoživotního vzdělávání, přinést nové a inspirativní podněty a nabídnout prostor pro setkávání a získávání zkušeností.

Kulturní a vzdělávací pořady se konají na všech odděleních knihovny. Pracovnice vytvářejí jejich scénář tak, aby byl ušit na míru jejich vlastnímu pojetí, prostorám oddělení i poptávce návštěvníků. Liší se tedy akce konané na jednotlivých pobočkách i na hlavní budově. V tabulce uvádím jednotlivé pořady rozdělené podle oddělení a počty konání pořadu.

Dětské oddělení

Vzdělávací pořady pro ZŠ a MŠ – stálá nabídka

Informační lekce – 55x	Tematické besedy 1. stupěň – 34x	Tematické besedy 2. stupeň – 21x
2. třída – 15x	Knížka moje kamarádka – 7x	Erbenova Kytice – 4x
4. třída – 12x	Čeští ilustrátoři – 11x	Slavní pohádkáři – 6x
6. třída – 11x	Vylosuj si svého spisovatele – 4x	Od fečkových bájí – 3x
8. třída – 17x	Humor – 8x	Literární žánry – 8x
Mateřské školy – 32x	Vánoce – 4x	

Kulturní a vzdělávací akce pro veřejnost i školy - 248x

Jarní hrátky v knihovně	veřejnost	Toulky Jihlavou	základní školy
SVOŠS – ukázka práce s dětmi	vyšší odborná škola	Naši piloti v Anglii	základní školy
Kniháčkovo počteníčko	veřejnost	Dějiny 20. století	základní školy
Letní družina – lesem nelesem	základní školy	Večerničky	základní školy
SCIO škola – čtenářská gramotnost	základní školy	Hrajeme si s pohádkou	základní školy
Ladovy Vánoce a Den pro dětskou knihu	základní školy, veřejnost	Týden čtení v knihovně	základní školy
Beseda se spisovatelkou Klárou Mayerovou	základní školy	Knihadýlko	základní školy
Výchovný ústav Janštejn – besedy, přednášky	výchovný ústav	Den země	veřejnost, základní školy
Pasování na čtenáře – 16. ročník	základní školy	Dětská skupina Šípeček	veřejnost
J. W. Procházka – beseda se spisovatelem	základní školy	MŠ – seznámení s knihovnou	mateřské školy
Noc s Andersenem	veřejnost	Hernička	veřejnost
Léto na náměstí	veřejnost	Deskni to!	veřejnost

Oddělení pro dospělé

Exkurze pro školy: 14x

Vzdělávací přednášky: 20x

Kurzy: 2x

Kulturní pořady: 90x

Výstavy: 11x

Knihovna seniorům: 16x

Seznam kulturních a vzdělávacích akcí konaných v roce 2023

Černobyl : obroda opuštěné zóny	Karel VI. a Marie Terezie
Ruská agrese proti Ukrajině	Španělsko
Sýrie ožívá	Knížní hra
Jak napsat první příběh	Bádání – ZŠ Demlova
Povídání o kojení	Promítej i ty (promítání filmů)
Ayurvéda	Fit s knihovnou (aerobic)
Na kajaku z Alp do Středozevního a Severního moře	SWAP v knihovně
Naši piloti v Anglii	Autorské čtení Eduarda Krainera
Lovec záhad	Noc literatury
S Markem za gorilami	Madeira
Izrael	Viva Cuba!
Tajuplný svět našich jeskyní	Den evropského kulturního dědictví

Tradiční čínská medicína	Island
Svédsko stokrát jinak	Malajsie a Singapur
Chorvatsko známé i neznámé	Půl roku v indické karanténě
Kvíz v knihovně – zeměpis a cestování	Úniková hra
Literární hospodský kvíz	Literární hysterie – Rukopisy, Mácha, Tyl
Běháme s knihovnou	Jak se dělá ZOO
Olympijská jízda	Slovenská poezie
Přes Balkán do Gruzie a zpět	Irsko, Anglie a Skotsko
Zpívající múzy	Vánoční den
Řeka Jihlava	Svobodné děti - film
4 kroky, jak napsat svůj první příběh	Tvůrčí dílny pro dospělé
Imunita z pohledu tradiční čínské medicíny	Kurz práce s chytrým telefonem
Kurz práce na počítači	

Zvuková knihovna, hudební oddělení – 56x

Kurz znakového jazyka pro mírně pokročilé – 10 lekcí	veřejnost
Kurz znakového jazyka pro pokročilé – 10 lekcí	veřejnost
Kurz znakového jazyka pro začátečníky – 10 lekcí	veřejnost
Kurz znakového jazyka pro pokročilé – 10 lekcí	veřejnost
Vánoční pořad – 3x	veřejnost, Denní a týdenní stacionář, Adapta
Hudební pořady – 13x	základní školy, střední školy

Pobočka Bedřichov – 103x

Pohádkové divadélko	mateřské školy
Kouzelný svět Hervé Tulleta	mateřské školy
Informační lekce	základní školy
Objevujeme přírodu a svět kolem nás	mateřské školy, základní školy
Pohádkáři	základní školy
Ilustrátoři	základní školy
Středověké dějiny v českých zemích	základní školy
Chráníme přírodu a lesy – Kůrovec Kůra	základní školy
Vánoční besedy	základní školy
Velikonoce a jarní povídaní	základní školy
Pasování prvňáčků	základní školy

Pobočka Březinova – 117x

Do knihovny s Hurvínkem	základní školy
Za zvířátky do knihovny	základní školy
Ukaž, co umíš!	základní školy
Dvouleté putování za literaturou	základní školy
Tvořivá odpoledne	veřejnost
Děti dětem	základní školy, veřejnost
Pasování prvňáčků	základní školy

Pobočka Horní Kosov – 88x

Noc plná kouzel	veřejnost
Pohádkové divadélko	mateřské školy
Tematické besedy (jaro, Vánoce, komiks, ...)	mateřské školy, základní školy
Informační lekce pro ZŠ	základní školy
Literární žánry	základní školy
Společné půjčování	základní školy
Pasování prvňáčků	základní školy
Herní klub pro náctileté Royal Rangers	veřejnost
Hernička	veřejnost
Výtvarné soutěže	veřejnost, základní školy
Uklidme Česko	veřejnost

1.4 Informace, online služby

Pracovnice studovny vyhotovila v roce 2023 8 odborných rešerší. Uživatelé měli k dispozici **13 internetových pracovišť**, z toho 9 stanic v hlavní budově. Jedna z nich byla vybavena speciálními programy pro zrakově postižené. Uživatelé s vlastním mobilním zařízením se mohli připojit na internet prostřednictvím Wi-Fi. Veřejný internet v průběhu roku využilo v hlavní budově **2 387 návštěvníků**.

Na základě smlouvy o využívání **Národní digitální knihovny pro díla nedostupná na trhu** (DK – DNNT), kterou knihovna uzavřela s Národní knihovnou ČR, měli registrovaní čtenáři přístup k plným textům digitalizovaných dokumentů vydaných na území České republiky, a to knižní vydání až do roku 2002 a periodika dostupná vždy s odstupem alespoň

deseti let od vydání. Databáze umožňuje zájemcům online přístup k digitálním fondům Národní knihovny ČR, Moravské zemské knihovny a Knihovny AV ČR.

Pro seniory byly připraveny kurzy ovládnání PC a „chytrého“ telefonu. Kurzy byly upraveny v obsahu a délce tak, aby co nejlépe vyhovovaly individuálním potřebám frekventantů. Oba kurzy jsou velmi málo využívané, v roce 2024 se zaměříme na jejich propagaci.

1.5 Regionální služby

V souladu s knihovním zákonem č. 257/2001 Sb. a usnesením Vlády ČR č. 68 z 16. 1. 2002 o Programu podpory zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven byla městská knihovna v roce 2002 pověřena výkonem regionálních funkcí pro okres Jihlava. Pracovní náplní útvaru regionálních služeb, který byl za tímto účelem zřízen, je poradenská a konzultační činnost, vzdělávání knihovníků, zpracování statistiky, budování výměnného knihovního fondu a zajištění cirkulace výměnných knižních souborů, praktická pomoc při revizích a aktualizacích knihovních fondů, při zpracování potřebné dokumentace a při zavádění moderních informačních technologií.

V průběhu roku 2023 pokračovalo **poskytování regionálních služeb** pro **100 knihoven**, z toho 5 profesionálních. Smlouvy s příslušnými obcemi, uzavřené od roku 2002, byly aktualizovány v souvislosti s GDPR a přechodem na nový knihovní software Tritius.

Na začátku roku byly opět sestaveny a sumarizovány **roční statistické výkazy** za veřejné knihovny regionu Jihlavsko.

Pracovnice oddělení během roku uskutečnily **160** metodických návštěv a poskytly **280** konzultací, do výměnného fondu zpracovaly **1 612** svazků nových dokumentů a expedovaly **336** souborů (**16 390** svazků) knih a časopisů. V **18** obecních knihovnách provedly revizi a ve **12** knihovnách aktualizaci knihovního fondu, přičemž zrevidovaly **43 700** svazků a vyřadily **3 678** svazků. Celkový stav výměnného fondu městské knihovny činil k 31. 12. 2023 **43 401** svazků.

Uskutečnily se **2** **porady** profesionálních knihovníků, **1** **porada** dobrovolných knihovníků, **2** **tvůrčí dílny** a **1** **školení** pro dobrovolné knihovníky. Po devíti letech proběhlo v Městské knihovně Jihlava setkání knihovníků z knihoven sídlících v Jihlavě. Obdobné akce

jsou velice prospěšné pro sdílení informací. V knihovnách často pracují knihovníci, kterým chybí odborné vzdělání. Potýkají se tedy s problémy, které – často totožné – řeší knihovník sousedící instituce. Budeme i nadále organizovat a podporovat tato profesní setkání, aby se zvýšila odbornost práce muzejních a galerijních knihovníků. Pro potřebu veřejných knihoven regionu Jihlavsko byla vydána dvě čísla informačního bulletinu „**Informační zpravodaj knihovníků Jihlavska**“ a vydán Adresář knihoven působících na území statutárního města Jihlavy.

1.6 Statistické údaje

V roce 2023 pokračoval nárůst počtu čtenářů i výpůjček. Tento trend neplatí pouze v naší knihovně, je patrný celospolečensky. V následujících tabulkách uvádím srovnání počtu výpůjček, návštěvníků knihovny a ostatních ukazatelů s výsledkem statistiky v roce 2022. Na pobočce Horní Kosov došlo jak k úbytku čtenářů, tak k poklesu výpůjček. V roce 2024 se zaměříme na propagaci tohoto oddělení.

Výrazně ubývá čtenářů na hudebním oddělení. Hlavním druhem výpůjček, které se zde realizují, jsou audioknihy. Ty půjčujeme na nosičích CD nebo MP3. Naši uživatelé často doma nemají CD přehrávač nebo počítač s CD-Rom. Uvědomujeme si, že toto médium je již překonané a musíme co nejdříve umožnit čtenářům půjčovat si audioknihy také online.

Systematicky pracujeme na snížení stavu knihovního fondu. Především na pobočkách byly knihovní regály přeplněné knihami. Tento stav má vliv na výpůjčky. V letošním roce provedeme diagnostiku jednotlivých oddělení a stanovíme, zda se již nacházíme na udržitelné velikosti fondu

		Dospělé odd.	Dětské odd.	Hudební odd.	Zvuková knihovna	Pobočka Bedřichov	Pobočka Březinova	Pobočka Horní Kosov
Výpůjčky	2023	169 911	48 654	5 029	3 720	18 662	24 115	17 287
	2022	169 360	44 458	5 714	3 548	16 777	22 894	19 307
Návštěvníci	2023	261 957	36 196	3 194	863	10 940	11 579	9 963
	2022	242 027	34 520	3 018	758	9 467	10 745	11 526

Knihovní fond	2023	2022
Stav knihovního fondu	184 581	189 901
Přírůstek	8 633	8 951
Úbytek	13 953	11 297

Výpůjčky, čtenáři	2023	2022
Výpůjčky celkem	287 378	282 058
Z toho děti	48 654	38 241
Čtenáři	7 331	7 260
Z toho děti	2 506	2 310

Návštěvníci	2023	2022
Návštěvníci celkem	334 692	312 061
Z toho fyzické návštěvy	181 737	174 375
Návštěvníci půjčoven a studoven	125 090	121 571
Návštěvníci využívající internet	2 628	1 031
Návštěvníci kulturních, komunitních a volnočasových akcí	46 406	45 456
Návštěvníci vzdělávacích akcí	7 468	6 142

Meziknihovní výpůjční služba	2023	2022
Půjčeno jiným knihovnám	163	346
Půjčeno z jiných knihoven	175	129

Kulturní a vzdělávací akce	2023	2022
Celkem	826	616
Z toho kulturní, komunitní a volnočasové akce pro veřejnost	465	325
Z toho vzdělávací akce pro veřejnost	361	291

1.7 Průměrný roční přepočtený počet zaměstnanců

Městská knihovna Jihlava je příspěvková organizace zřizovaná statutárním městem Jihlava. Knihovna zaměstnává k 31. 12. 2023 v pracovním poměru celkem 28 zaměstnanců. Z toho 3 zaměstnanci pracují na oddělení regionálních služeb a jejich mzdy jsou hrazeny z prostředků Kraje Vysočina.

Průměrný roční přepočtený počet zaměstnanců v roce 2023 byl 27 a průměrný měsíční plat za rok 2023 včetně platu ředitelky organizace byl 35 281 Kč.

2 Dotace a příspěvky, jejich výše a použití

Pro rok 2023 byl Městské knihovně Jihlava usnesením Rady města Jihlavy č. 387/23RM ze dne 2. 2. 2023 schválen provozní příspěvek ve výši **20 200 000 Kč**.

Z rozpočtu Kraje Vysočina Městská knihovna Jihlava obdržela pro rok 2023 prostřednictvím Krajské knihovny Vysočiny v Havlíčkově Brodě **2 270 000 Kč** na zajištění výkonu regionálních funkcí dle **Objednávky regionálních služeb pro rok 2023**. Objednávka regionálních služeb pro rok 2023 je vystavena Krajskou knihovnou Vysočiny v Havlíčkově Brodě na základě Smlouvy o přenesení regionálních funkcí na vybranou základní knihovnu uzavřenou mezi Krajskou knihovnou Vysočiny a Městskou knihovnou Jihlava. Tyto prostředky byly sledovány odděleně od provozních prostředků knihovny (ÚZ 200040).

Na základě doporučení komise programu **VISK 9** byla Městské knihovně Jihlava poskytnuta dotace z Ministerstva kultury ČR ve výši **28 000 Kč** na projekt Harmonizace lokálních databází s bází národních autorit v Městské knihovně Jihlava fáze XV–Rozhodnutí č. j. 15219/2023 OUKKO-OLK. Přidělené finanční prostředky byly použity na úhradu mzdových nákladů 2 pracovníků, které kontrolovaly v naší bibliografické bázi autoritní záznamy, respektive jejich duplicity. Zaměstnankyně vykonávaly tuto činnost na základě uzavřených dohod o provedení práce. I tyto prostředky byly sledovány odděleně od provozních prostředků knihovny, a to s účelovým znakem 234053.

V roce 2023 se Městská knihovna Jihlava ucházela u Ministerstva kultury ČR o poskytnutí dotace ve výši 204 000 Kč z rozpočtu Odboru umění, literatury a knihoven na implementaci RFID technologie v Městské knihovně Jihlava – fáze č. 2 v rámci programu Veřejné informační služby knihoven pro rok 2023 (**VISK 3**). Naší žádosti bylo vyhověno pouze částečně. Rozhodnutím Ministerstva kultury ČR pod č. j. MK 24216/2023 OUKKO nám byla přidělena dotace ve výši **145 000 Kč**, ve zbytku byla žádost zamítnuta. Získané prostředky byly použity na nákup selfchecku CK RFID (ÚZ 234544). Ruční RFID asistent byl uhrazen v rámci spoluúčasti.

Z grantového programu **Knihovna 21. století** byla Městské knihovně Jihlava poskytnuta dotace ve výši **10 000 Kč** na projekt Obohacení fondu zvukových knih. Přidělené finanční prostředky byly čerpány v souladu s Rozhodnutím č.j. 20496/2023 OUKKO na nákup zvukových knih pro zrakově handicapované uživatele knihovny a významně podpořily naše úsilí o soustavné rozšiřování fondu zvukové knihovny. I tyto prostředky byly v účetnictví sledovány odděleně od provozních prostředků knihovny (ÚZ 234070).